

INTERPELLATION TILL STATSRÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2015-03-20
Besvaras senast
2015-04-10

Till socialförsäkringsminister Annika Strandhäll (S)

2014/15:421 En sjukersättning som stöder arbetslinjen

I början av detta sekel övergick den tidigare förtidspensionen från det offentliga pensionsystemet till det offentliga sjukförsäkringssystemet. Detta var bra, eftersom en förtidspension på grund av sjukdom inte måste innebära att arbetsförmåga helt saknas. Men i samband med ändringen från förtidspension till sjuk- eller aktivitetsersättning missade den dåvarande S-regeringen att åtgärda beräkningsgrunden för ersättningen i det nya systemet.

Beräkningsgrunden bygger på att man kan vara berättigad till minst 25 eller till 50, 75 eller 100 procents sjukersättning. För många kroniska sjukdomar tidigt i livet kan sjukersättningsgraden inledningsvis vara låg, till exempel 25 procent för att 75 procents arbetsförmåga till egen försörjning då föreligger.

Men för den som tidigt i ett yrkesliv inleder med endast en lägre partiell sjukersättning ges i dag inget rimligt incitament för fortsatt arbete. Individerna gör troligtvis en lönekarriär, men vid just partiell sjukersättning tidigt i livet kompliceras det hela om sjukersättningen senare måste utvidgas. Om sjukdomen ”hinner i fatt” den som drabbats tidigt i livet kommer den uppräknade delen av ett större behov av sjukersättning att beräknas på den ingångslön man kanske hade för mycket länge sedan vid det första tillfället för uttag av sjukersättning. Till individens löneutveckling tas ingen hänsyn.

Under alliansregeringens år utreddes detta med ett uppdrag till Försäkringskassan. Resultatet redovisades i *Uppföljning av sjukförsäkringens regelverk: Sjukersättning* (dnr 005544-2012). Kortfattat framkom att om en enkel förändring gjordes, så att alla som haft en tidig mindre sjukersättning men senare behövde räkna upp denna till att vara mer omfattande, så fick cirka hälften en bättre sjukersättning om hänsyn togs till den löneutveckling som skett. För ca 20 procent var det ingen förändring, men för 30 procent skulle faktiskt sjukersättningen bli sämre om den nya lönen och inte den tidigare låg till grund för en sådan på nytt fastställd sjukersättningsnivå senare i livet.

Då det fanns såväl vinnare som förlorare på en snabb förändring, på ett för individen oberäkneligt sätt, behöver detta underlag beredas vidare på Regeringskansliet. En utebliven justering av den orättvisa som gäller med regelverket i dag för dem med funktionshinder som berörs är emellertid en bibehållen orättvisa och ett klart brott mot arbetslinjen. Tyvärr saknades detta uppdrag i Parlamentariska socialförsäkringsutredningens direktiv, men vi pekar

vi ändå i utredningens slutbetänkande på att sjukersättningen bör stå på tur att ses över.

Men då det snart är 15 år sedan orättvisan med den partiella sjukersättningens beräkningsgrunder uppstod är det hög tid att regeringen med socialförsäkringsministern i spetsen agerar skyndsamt i frågan.

Jag har också ett förslag till socialförsäkringsministern med anledning av detta. I korthet bör den som skulle vinna på ett system för beräkningsgrund för utökad sjukersättning som tar hänsyn till aktuell lönesituation tillåtas att följa ett sådant. Den som skulle gynnas av det rådande systemet tillåts i stället att följa detta. Ingen hamnar då mellan stolarna i ett försummat systemfel, även om en sådan åtgärd bör ses som en nödvändig övergångslösning för att snabbt klara ut den specifika och alltför länge eftersatta situationen i avvaktan på en kanske större översyn av hela aktivitets- och sjukersättningssystemet.

I det framtagna materialet från Försäkringskassan (dnr 005544-2012) kan man dessutom beräkna de eventuella merutgifter som detta möjligen övergående orsakar staten. Detta är dock enligt mig en försumbar utgift i förhållande till den orättvisa och den arbetslinjefientliga hållning det nuvarande systemets negativa signalvärde till berörda funktionshindrade skapar.

Ytterligare utredning av den aktuella frågan är inte påkallad, utan regeringen bör med liggande underlag skyndsamt kunna beräkna reformens inledande och övergående kostnader och sedan föreslå riksdagen en förändring som anständigheten kräver. Om så sker blir både individerna som berörs av systemet i dag och staten ganska snart vinnare på en sådan reform. Reformen kan då ses som självfinansierande på sikt, inte minst om man som politiker också i praktiken menar att stöd för arbetslinjen för alla är tillväxtfrämjande.

Mina konkreta frågor till socialförsäkringsministern med anledning av detta blir då:

1. Har ministern gjort ställningstagandet att beräkningsgrunderna för partiell sjukersättning i dag förorsakar orättvisor som motverkar arbetslinjen?
2. Om så är fallet, hur och med vilken tidsaspekt avser ministern att åtgärda

problemet?

3. Är den övergångslösning för att påskynda processen som jag föreslår något som ministern är beredd att gå vidare med?

4. Avser ministern att i likhet med vad Parlamentariska socialförsäkringsutredningen föreslår fortsätta med att också utreda hur den framtida aktivitets- och sjukersättningen bör utformas?

.....

Finn Bengtsson (M)

Överlämnas enligt uppdrag

Anders Norin